

Dienvidlatgales novada mežsaimniecībā ietilpst Preiļi, Jēkabpils, Daugavpils un Krāslavas rajoni. Janvārī mežsaimniecība pārdevusi 32 000 kubikmetru koksnes, vidēji par 4 Ls/m³. Mežsaimniecības izpilddirektora Jāņa Klauža vērtējumā situācija Latgales mežos ir smagāka par to, kādai viņš bija gatavojies, stājoties šajā amatā. Runājot J. Klaužs uzsvēra, ka pauž savu personisko, nevis oficiālo akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" viedokli.

Nesekmīgie nespēj izdzīvot pat siltumnīcā

Pēc mežsaimniecības izpilddirektora J. Klauža domām, nepieciešams izstrādāt kritērijus, pēc kādiem vērtēt firmas, kurām atļaut strādāt mežā, izmantojot noslēgtos ilgtermiņa mežizstrādes līgumus. Daudzas no firmām, kuras strādā mežā un izmanto visas priekšrocības, kādas dod mežizstrādes līgums, nemaksā nodokļus un no peļņas mežam neatdod neko.

J. Klaužs: — Esmu pārņēmis 33 mežizstrādes līgumus, starp kuriem ir arī tādi, kas paredz, ka no katra nocirstā kubikmetra koksnes mežā atpakaļ ieguldīs 18 santīmus, kas ir smieklīgi maz. Kādā blakuslīgumā rakstīts, ka firma remontēs meža ceļu, iztērējot 200 latus. Kā gan to var pārbaudīt?

Tāpēc vienam no kritērijiem, kā vērtēt firmu, kura vēlas strādāt mežā, izmantojot ilgtermiņa mežizstrādes līgumus, ir firmas spēja pildīt tos pamatnosacījumus, uz kādiem šis ilgtermiņa līgums tika slēgts, proti — daļu peļņas, kas ir krietni lielāka nekā tiem mežizstrādātājiem, kuri pār kirsmas izsolēs, ieguldīt meža infrastruktūras uzlabošanā. Tāpat arī jāseko, lai firma, kas izmanto valsts sniegtās priekšrocības, nebūtu parādā budžetam. Krāslavas virsmežniecības teritorijā strādā uzņēmums "Krepša", kas praktiski apsaimnieko visus labākos mežus šajā rajonā. Uzņēmumam meža nomas līgums ir noslēgts uz 50 gadiem. Vai kāds spēj paredzēt, cik izdevīgs valstij šis līgums būs 50 gadu laikā?

Mežrūpsaimniecība, kas iz-

Kādai firmai atļaut strādāt mežā?

veidojusies uz bijušā Daugavpils MRS bāzes, gadā ilgtermiņa mežizstrādes līgumos nocērt 44 000 kubikmetru koksnes. Taču šis uzņēmums, kas strādā siltumnīcas apstākļos, ir valstij parādā milzīgu summu nenomaksātu nodokļu. Kāpēc mums vajadzīgs šāds neveiksmīgs uzņēmums, ja tā vietā varētu strādāt vairāki sekmīgi uzņēmumi, kas nomaksātu nodokļus valstij, kā arī sociālo nodokli par saviem darbiniekiem? Vienādās starta pozīcijās ar daugavpiliešiem bija Rēzeknes MRS, kas izveidojās par sekmīgu firmu, kura gadā valsts kasē iemaksā vairāk nekā miljonu latu. Ap Līvāniem strādā vairākas firmas, taču visu labāko izstrādā viena zemnieku saimniecība. Viss jau ir sadalīts. Nekas nepaliek pāri izsolēm.

Katram meistaram — mobilais telefons

Kaut arī akciju sabiedrība "Latvijas valsts meži" pilnā sastāvā strādā tikai nepilnu mēnesi, katrs tās meistars jau nodrošināts ar mobilo telefonu. Noslēdzies arī konkurss par apvidus mašīnu piegādi, un pirmās dienesta mašīnas saņēms nevis firmas prezidents vai grāmatvedis, bet gan iecirkņu meistari. J. Klaužs: — Tas ir normāli, citādāk nav iespējams sekmīgi strādāt. Taču pavisam cita situācija ir mežsargiem. Viņiem nav ne transporta, ne benzīna, ne telefona. Un man rodas jautājums — kāpēc viņam šo nepieciešamo lietu nav? Vai deviņos gados šī ir neatrisināma problēma nozarē, kura dod trīsdesmit procentus nacionālā ienākuma? Taču dažādās virsmežniecībās stāvoklis ir atšķirīgs.

Jēkabpils virsmežniecībā visiem mežsargiem ir mašīnas, visiem ir telefoni. Ir daudz dažādas meža tehnikas. Citās mežniecībās tā visa nav, toties mežzinis, saņemot necilu algu, pamanījis uzņēmēt sev kārtīgu māju. Strādājot pirmo mēnesi mežsaimniecībā, neesmu jutis,

ka mežu lietās būtu iesaistīti kādi ietekmīgi ekonomiski grupējumi. Cik katram bijis godaprāta, tāds mežā arī ir stāvoklis.

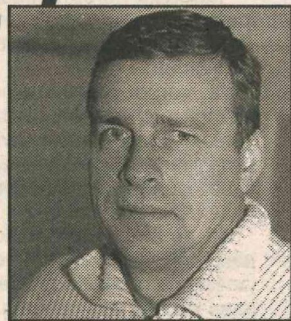
Uz mežu malku zāgēt?

Akciju sabiedrības pirmajā darba dienā telefona zvani atskanējuši nevis no mežizstrādātājiem, bet gan no tiem, kuri vēlējušies iet mežā, lai zāgētu malku savām vajadzībām. J. Klaužs: — Cilvēki apgalvo, ka daudz izdevīgāk ir gādāt mežā malku pašiem nekā lēti nopirkt zāgētavās nomaļus.

Pagājušajā gadā mežā sociālajos izniegumos iedzīvotāji saņēmuši 800 000 kubikmetrus koksnes, bet iepriekšējos gados tas bijis pat 1 miljonus kubikmetru koksnes. Patiesībā šis skaitlis ir daudz lielāks. Tomēr, redzot šo aktīvo interesi par malkas sagādi, man rodas jautājums vai tā ir tikai malka, ko cilvēki mežā zāgē?

Kā tad tas līdz šim notika tīri praktiski? Atnāca cilvēks uz mežniecību un pateica, ka viņam vajag malku. Mežsargs aizbrauca ar malkas gribētāju uz mežu, nostājās uz ceļa un sacīja — piedod, tikko lijis lietus, gumijniekus neuzvilku, negribas pa slapju zāli brīst un skaitīt tos kokus. Lai iet pēc acumēra — eku, no šitā grāvja līdz tam un ierakstīsim tev 10 kubus, tas būtu pusotras kravas. Taču rezultātā no cirsmas izved 13 kravas, par kurām mežniecībā samaksā 2,5 latus. Mežsargs ciršanas biļetē ieraksta — sausie, slimie, bojātie koki. Ko nozīmē — bojātie koki? Priecēdi 15 metru augstumā sveķu vēzis. Bet līdz 15 metriem vēl iznāk divi sešmetri gāzbaļķi, kas maksā bargu naudu, bet kuru mežsargs atdod par diviem santīmiem.

Cilvēkiem vajag malku. Kāpēc viņiem nepatīk malka, ko var nopirkt Daugavpils mežrūpsaimniecībā? Daugavpils mežrūpsaimniecībai pašlaik ir ap 500 kubikmetru malkas, kuru viņi gatavi pievest iedzīvotājiem, prasot samaksu tikai par

Mežsaimniecības izpilddirektors Jānis Klaužs.

V. Semjonova foto

transportu 3,5 — 4,0 latus, kas ir ļoti lēti.

Malkas jautājums ir sociāls jautājums, ar ko ir jānodrošina pašvaldībām. Mēs meklēsim ceļus, kā šo pieprasījumu pēc malkas nodrošināt. Mēs pašvaldībai ierādīsim malkas cirsmu, kuru tā pati sadalīs starp gribētājiem.

Purvs pārdots par 35 santīmiem

Kā vienu no bijušā Valsts meža dienesta nesekmīgās saimniekošanas piemēriem J. Klaužs minēja līgumu, kas noslēgts par purva iznomāšanu kādai firmai, kas purvā iegūst un pārdod kūdru. J. Klaužs: — Es tikai nosaukšu vienu faktu. Ir zemes nomas līgums ar SIA "Nord — torf". Cik zinu, šajā firmā ieguldīts vācu kapitāls, kuru pārstāv lietuvieši. Viņi 227 hektārus kūdras purva iznomā par 81 latu gadā.

Tāpat viens hektārs maksā 35 santīmus. Mēs savu kūdras purvu esam atdevuši par velti. Pēc neoficiālām ziņām, šī firma saviem strādniekiem pat nesamaksā sociālo nodokli. Un šādu "purva līgumu" ir daudz.

Dienvidlatgales mežsaimniecības izpilddirektors J. Klaužs pauž arī savu personīgo viedokli par to, ka viņu ļoti satrauc stāvoklis privātajos mežos, kas tiekot nežēlīgi izcirsti.

Pēc J. Klauža domām, ja mēs negribam piedzīvot tādu pašu situāciju, kāda izveidojusies Karpato un Lietuvā, kur skaistu mežu praktiski vairs nav, privāto mežu ciršanas apjomi ar likumu ir jāierobežo.